

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Στο κατάμεστο αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου, στην Αθήνα, την Τετάρτη 29 Απριλίου 2009, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και τα Κρατικά Αρχεία της Βουλγαρίας παρουσίασαν την πρώτη κοινή τους έκδοση *Το Μακεδονικό και η Βουλγαρία. Πλήρη τα απόρρητα βουλγαρικά έγγραφα 1950-1967*.

Το βαρυσήμαντο ντοκουμέντο, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη και την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, παρουσίασαν η Υπουργός Εξωτερικών Ντόρα Μπακογιάννη, ο Πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών Νικόλαος Ι. Μέρτζος, η Διευθύνουσα Πρόεδρος των Κρατικών Αρχείων Μποριάννα Μπουζάσκα-Ντάντσεβα, καθηγήτρια Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας και ο επιμελητής της εκδόσεως Σπυρίδων Σφέτας, επίκουρος καθηγητής της Νεότερης και Σύγχρονης Βαλκανικής Ιστορίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Οι τέσσερις ομιλητές απέστειλαν προς τους βαλκανικούς Λαούς, ιδιαίτερα στους γειτονικούς, ισχυρό μήνυμα νηφαλιότητας και συνεργασίας στο έδαφος της πραγματικότητας ώστε, απαλλαγμένοι από φαντάσματα του παρελθόντος και φαντασιώσεις του παρόντος, να βαδίσουν όλοι μαζί σε ένα κοινό ασφαλέστερο μέλλον ευημερίας και ειρήνης μέσα στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Ατλαντικής Συμμαχίας.

Η Ελληνίδα Υπουργός των Εξωτερικών ευχαρίστησε δημόσια την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών διότι με το στοχευμένο επιστημονικό έργο της στηρίζει την διπλωματία και πολιτική της Ελλάδος. Εξήρε επίσης την αποφασιστική παραγωγική δράση και την ευρύτερη εθνική προσφορά του Προέδρου της Ν. Ι. Μέρτζου.

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών απένειμε στην Κυρία Ντόρα Μπακογιάννη το χρυσό μετάλλιο της και στην Κυρία Μποριάννα Μπουζάσκα το αργυρό.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Επίτιμος Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας Κων. Μητσοτάκης, ο Α΄ Αντιπρόεδρος της Βουλής Γ. Σούρλας, ο πρέσβης της Βουλγαρίας Αντρέι Καρασλάβωφ, οι Θεσσαλονικείς Υφυπουργοί Αθλητισμού Γιάννης Ιωαννίδης και Εσωτερικών Κώστας Γκιουλέκας, πολλοί βουλευτές, οι εκπρόσωποι των μακεδονικών οργανώσεων της Αθήνας και περισσότεροι από 600 επιφανείς πολίτες σε ένα χώρο 450 θέσεων.

Τέλος, τα Κρατικά Αρχεία της Βουλγαρίας και η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών ανακοίνωσαν την προγραμματική συμφωνία τους να προχωρήσουν στην κοινή έκδοση κρίσιμων απορρήτων εγγράφων της Βουλγαρίας τα οποία αναφέρονται στο Μακεδονικό μετά το 1967.

Η εκδήλωση γνώρισε τεράστια δημοσιότητα από τον ηλεκτρονικό τύπο στη Βουλγαρία και στα Σκόπια.

Το βαρυσήμαντο έργο θα παρουσιασθεί σύντομα στη Σόφια και στη Θεσσαλονίκη.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Κυρίες και κύριοι,

Με χαρά σας καλωσορίζω και εγώ με τη σειρά μου σε αυτή την εκδήλωση με την ευκαιρία της παρουσίασης του βιβλίου «Το Μακεδονικό και η Βουλγαρία». Ένα βιβλίο το οποίο φέρνει στο φως για πρώτη φορά απόρρητα έγγραφα του Βουλγαρικού κράτους που

αφορούν στην διαμόρφωση της πολιτικής του για το Μακεδονικό κατά την περίοδο 1950 – 1967.

Θα ήθελα θερμά να ευχαριστήσω την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και τα Κρατικά Αρχεία της Βουλγαρίας για την πρόσκλησή τους να παρουσιάσω αυτή την κοινή τους εκδοτική προσπάθεια. Η γόνιμη και ειλικρινής συνεργασία των επιστημονικών φορέων από την Ελλάδα και τη Βουλγαρία πάνω σε ένα τόσο σημαντικό – και για τις δύο – ζήτημα, αποτελεί ακόμη μία απόδειξη του γεγονότος ότι εδώ και κάποια χρόνια οι δύο χώρες μας έχουν γυρίσει οριστικά μια νέα σελίδα στις μεταξύ τους σχέσεις. Μέσα στους κόλπους της ίδιας ευρωπαϊκής οικογένειας και μέλη και οι δύο πια της ατλαντικής συμμαχίας, έχοντας αφήσει πίσω μας το παρελθόν, η Ελλάδα και η Βουλγαρία συνεργαζόμαστε στενά σε όλα τα επίπεδα – πολιτικό, οικονομικό, ενεργειακό, πολιτιστικό – και αποτελούμε έναν ισχυρό άξονα σταθερότητας και ανάπτυξης για ολόκληρη τη νοτιοανατολική Ευρώπη.

Κυρίες και κύριοι,
Αγαπητοί φίλοι,

Το ζήτημα που πραγματεύεται το βιβλίο αυτό είναι ένα ζήτημα ιδιαίτερα πολύπλοκο, καθώς η αναφορά και μόνο σε αυτό δημιουργεί διαφορετικά αντανακλαστικά όχι μόνο στους Έλληνες και τους Βούλγαρους, αλλά σε όλους σχεδόν τους λαούς της περιοχής μας.

Είναι όμως απαραίτητο εδώ να ξεκαθαρίσουμε κάτι: μέσα στην ιστορία μας, οι λαοί των Βαλκανίων, έχουμε πολλά παραδείγματα ουσιαστικών ζητημάτων που πυροδότησαν συγκρούσεις και εχθρότητες μεταξύ μας. Είναι όμως εξίσου γνωστό ότι υπάρχουν άλλα τόσα ζητήματα που, χωρίς να έχουν πραγματική βάση, είχαν το ίδιο ακριβώς αποτέλεσμα στις μεταξύ μας σχέσεις. Είναι πάρα πολλά τα ζητήματα που έχουν ταλαιπωρήσει την περιοχή και τους λαούς μας, τα οποία ενώ δεν συνιστούν πραγματικές αγεφύρωτες διαφορές, έχουν εντούτοις αποτελέσει πεδίο εκμετάλλευσης για την εξυπηρέτηση συμφερόντων τρίτων παραγόντων. Και, δυστυχώς, εμείς οι λαοί της περιοχής, υπήρξαμε σε πολλές περιπτώσεις δεκτικοί και ανοιχτοί σε τέτοιου είδους παρεμβάσεις.

Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, και το λεγόμενο Μακεδονικό. Και το βιβλίο που παρουσιάζουμε σήμερα είναι τεκμήριο του τρόπου με τον οποίο το ζήτημα αυτό έγινε μέσο επιδίωξης συμφερόντων και στόχων που δεν είχαν τίποτε να κάνουν με την ουσία του. Τα βουλγαρικά έγγραφα που έρχονται στο φως της δημοσιότητας αποδεικνύουν και αυτά, όπως και πολλές άλλες ιστορικές μελέτες, ότι το Μακεδονικό ζήτημα στα νεώτερα χρόνια αποτελεί σε μεγάλο βαθμό ένα ακόμη ιδεολογικό κατασκεύασμα του Ψυχρού Πολέμου. Αποτελεί απόρροια των ανταγωνισμών που αυτός πυροδότησε στα πολύπαθα Βαλκάνια. Σχεδόν όλοι οι δρώντες της περιοχής, αλλά και οι δύο υπερδυνάμεις, βρήκαν σε αυτή την περιφερειακή διαφορά ένα χρήσιμο «πάτημα» προκειμένου να προωθήσουν τις επιδιώξεις τους. Με αυτόν όμως τον τρόπο την περιέπλεξαν ακόμη περισσότερο. Με αυτόν τον τρόπο συνέβαλαν ώστε η δυσπιστία να ριζώσει πιο βαθιά στους λαούς της περιοχής. Και, δυστυχώς, τα αποτελέσματα αυτής της εργαλειακής χρησιμοποίησης του ζητήματος, τις συνέπειες αυτής της κοντόφθαλμης πολιτικής (τόσο από την πλευρά των υπερδυνάμεων, όσο και από τις χώρες της περιοχής), τις πληρώνει η γειτονιά μας μέχρι και σήμερα.

Γιατί, ας μην κρυβόμαστε, αγαπητοί φίλοι, δύο δεκαετίες μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η εκμετάλλευση του μακεδονικού ζητήματος κατά την διάρκειά του και τα τετελεσμένα που έχει δημιουργήσει, έχουν ακόμη σημαντικές συνέπειες στην συνεργασία και την σταθερότητα της περιοχής μας. Γι' αυτό και είναι πια καιρός να τις αφήσουμε πίσω μας. Να αφήσουμε πίσω μας τα στερεότυπα, τα αντανακλαστικά και τη ρητορική μιας εποχής που έχει τελειώσει και να προχωρήσουμε μπροστά. Να προτάξουμε την ψυχραιμία και τον ρεαλισμό και να βρούμε λύσεις σταθερές και βιώσιμες σε ζητήματα όπως αυτό, που παραμένουν ανοιχτά. Αυτός είναι ο στόχος της πολιτικής της Ελλάδας.

Κυρίες και κύριοι,

Οι διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών μεταξύ της Ελλάδας και της ΠΓΔΜ για το ζήτημα του ονόματος του γειτονικού μας κράτους διαρκούν πάνω από δεκαπέντε χρόνια. Η Ελλάδα έχει επανειλημμένως αποδείξει έμπρακτα την ξεκάθαρη βούληση και την προσήλωσή της στον στόχο να εξευρεθεί αμοιβαία αποδεκτή λύση. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα επιδιώξαμε – και πετύχαμε – μια νέα κινητικότητα, μια νέα διεθνή δυναμική προς την κατεύθυνση της εξεύρεσης λύσης.

Για να το πετύχουμε αυτό, κάναμε ένα σημαντικό, ουσιαστικό βήμα. Ξεκαθαρίσαμε δημοσίως τους όρους με τους οποίους μπαίναμε στη διαπραγμάτευση. Οριοθετήσαμε με σαφήνεια τους στόχους και τις επιδιώξεις μας. Ήταν αυτή η κυβέρνηση που μίλησε ανοιχτά για λύση στη βάση μιας σύνθετης ονομασίας, με γεωγραφικό προσδιορισμό, που θα ισχύει έναντι όλων. Για μια λύση που θα αντανάκλα τις πραγματικότητες της περιοχής και θα απελευθερώσει τη δυναμική της περιφερειακής συνεργασίας. Απευθυνθήκαμε με τόλμη και ρεαλισμό, τόσο προς τους διεθνείς συνομιλητές μας, όσο και προς τους Έλληνες πολίτες, στο εσωτερικό της χώρας.

Με αυτή την καθαρή θέση, απελευθερώσαμε την επιχειρηματολογία της Ελλάδας. Κατά τη διάρκεια της μεγάλης μας εκστρατείας για την ενημέρωση της διεθνούς κοινότητας, επαναλαμβάναμε παντού το ίδιο ισχυρό επιχείρημα: ότι έχουμε μπροστά μας ένα ουσιαστικό πολιτικό ζήτημα που έχει αρνητικές επιπτώσεις στις σχέσεις καλής γειτονίας και στην περιφερειακή σταθερότητα και συνεργασία. Αποδείξαμε ότι αναζητούμε πραγματική λύση σε ένα πραγματικό πρόβλημα, με ισχυρή πολιτική βούληση και με εποικοδομητικό πνεύμα.

Αυτή η συνεπής και αξιόπιστη θέση της Ελλάδας βρήκε ανταπόκριση και κατανόηση από τους διεθνείς συνομιλητές μας. Στη σύνοδο του ΝΑΤΟ στο Βουκουρέστι οι σύμμαχοί μας ομόφωνα αποφάσισαν ότι χρειάζεται να επιτευχθεί λύση στο ζήτημα του ονόματος, προκειμένου το γειτονικό μας κράτος να προσκληθεί για ένταξη στη συμμαχία. Υιοθέτησαν τη θέση της Ελλάδας ότι οι συμμαχικές σχέσεις δεν μπορούν να στηρίζονται πάνω σε σοβαρές εκκρεμότητες που μας κρατούν προσκολλημένους στο παρελθόν.

Η απόφαση της συνόδου του Βουκουρεστίου επιβεβαίωσε περίτρανα την αξιοπιστία της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας. Χωρίς αμφιβολία, το Βουκουρέστι ήταν ένας σημαντικός σταθμός στην προσπάθειά μας. Δεν ήταν ασφαλώς και το τέλος της διαδρομής. Ο τελικός στόχος βρίσκεται ακόμη μπροστά μας και δεν είναι άλλος από την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης.

Με την ίδια, λοιπόν, αυτοπεποίθηση, με την ίδια υπευθυνότητα, η Ελλάδα είναι έτοιμη να συνεχίσει εντατικά τη διαπραγμάτευση. Επιδιώκουμε μια λύση ρεαλιστική, εφαρμόσιμη και πρακτική, μια λύση που θα ανοίξει το δρόμο για ένα αύριο σταθερότητας και ανάπτυξης. Η εμμονή στην αδιαλλαξία, η λογική του αλτρωτισμού, η παραχάραξη της ιστορίας, δεν έχουν θέση στο αύριο αυτό.

Ελπίζω ότι το μήνυμα της διεθνούς κοινότητας θα βρει επιτέλους ανταπόκριση από την κυβέρνηση του γειτονικού μας κράτους. Ότι θα αποφασίσουν, χωρίς άλλες προσχηματικές καθυστερήσεις και προσπάθειες αποπροσανατολισμού, να εργαστούν και αυτοί για την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης. Ότι δεν θα μείνουν άλλο αιχμάλωτοι στο χθες, αλλά θα κάνουν τα βήματα που είναι απαραίτητα ώστε να προχωρήσουν και αυτοί με την σταθερή στήριξη της Ελλάδας προς το ευρωπαϊκό και ευρωατλαντικό τους μέλλον.

Γιατί αυτό είναι το μέλλον της περιοχής μας, αγαπητοί φίλοι. Αυτός είναι ο στόχος μας: σε κάποια χρόνια από σήμερα, ολόκληρη η περιοχή των Βαλκανίων να αποτελεί μια ευρωπαϊκή γειτονιά που χαρακτηρίζεται από σταθερότητα και ευημερία. Σε αυτό το αύριο

ασφάλειας και ανάπτυξης προσβλέπουν οι λαοί της περιοχής μας. Και, επιτρέψτε μου να το πω αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος που διαδραμάτισε και εξακολουθεί να διαδραματίζει η Ελλάδα, για την επίτευξη του στόχου αυτού. Μέσα από μια ολοκληρωμένη Βαλκανική πολιτική, μέσα από ένα συγκροτημένο στρατηγικό σχέδιο, η Ελλάδα έχει καθοριστική συμβολή στην υποστήριξη της πορείας των γειτονικών της χωρών προς τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Και είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε να παρέχουμε αυτή τη στήριξη, με την ίδια προσήλωση και επιμονή.

Κυρίες και κύριοι,
Αγαπητοί φίλοι,

Αξίζει να θυμηθούμε ότι, όταν το τέλος του Ψυχρού Πολέμου έφερε μαζί του ανακατατάξεις – σε πολλές περιπτώσεις ακόμη και ερείπια – σε ολόκληρη την περιοχή των Βαλκανίων, η Ελλάδα βρέθηκε μπροστά σε μια ιστορική πρόκληση. Ως η μόνη χώρα της περιοχής που είχε κάνει την επιλογή του ευρωπαϊκού και ευρωατλαντικού δρόμου πολλά χρόνια πριν, δεν θα μπορούσαμε να επιλέξουμε την απομόνωση και την περιχαράκωση. Ούτε θα μπορούσαμε να επιχαιρούμε για την αστάθεια και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι γείτονές μας και να επιδιώξουμε να εκμεταλλευτούμε την πρωτοπορία μας για όσο το δυνατόν περισσότερο.

Είχαμε εγκαίρως τη διορατικότητα και τα αντανακλαστικά για να αντιληφθούμε πόσο κοντόφθαλμη θα ήταν μια τέτοια πολιτική. Είχαμε την τόλμη να επιλέξουμε μια πολιτική ανοίγματος (πολιτικού και οικονομικού) προς τη γειτονιά μας. Πολιτική ουσιαστικής υποστήριξης των γειτονικών μας χωρών στη δύσκολη μεταβατική τους προσπάθεια. Επενδύσαμε στη σταθερότητα και τη συνεργασία, όχι στην αναταραχή και τον ανταγωνισμό.

Η Ελλάδα ανέλαβε, και εξακολουθεί να κατέχει, πρωταγωνιστικό ρόλο για την σταθερότητα των Βαλκανίων και την προσέγγιση των βαλκανικών χωρών με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Πρόκειται για μια στρατηγική που προωθούν με συνέπεια διαχρονικά όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις, καθώς η ευρωπαϊκή προσαρμογή της περιοχής αποτελεί το πιο κατάλληλο περιβάλλον για τη διασφάλιση της ανάπτυξης και της ασφάλειας της χώρας μας.

- Επί ελληνικής προεδρίας το 2003, η Ένωση υιοθέτησε την Ατζέντα της Θεσσαλονίκης, με την οποία δεσμεύτηκε για την διαδικασία προσέγγισης των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων προς αυτήν.
- Το Νοέμβριο του 2007, επαναφέραμε τα Δυτικά Βαλκάνια στο ευρωπαϊκό προσκήνιο με μια καινούργια πρωτοβουλία για να δοθεί νέα πνοή στην ευρωπαϊκή τους προοπτική.
- Στηρίξαμε ουσιαστικά την ενταξιακή προσπάθεια της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας που ευωδόθηκε το 2007. Τώρα συνεργαζόμαστε στενά στο πλαίσιο της Ένωσης για όλα τα ζητήματα που αφορούν στη γειτονιά μας.
- Ανάλογη υποστήριξη παρέχουμε και στην Κροατία, που προχωρά σταθερά στον ευρωπαϊκό δρόμο, ενώ πρόσφατα έγινε και μέλος του NATO.
- Προς μεγάλη ικανοποίηση της Ελλάδας το ίδιο συνέβη και με την γειτονική μας Αλβανία, η οποία μάλιστα μόλις χθες κατέθεσε και επίσημη αίτηση για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ταυτόχρονα, η συμφωνία που υπογράψαμε με την Αλβανία για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και των άλλων θαλάσσιων ζωνών μεταξύ των χωρών μας, με βάση το διεθνές δίκαιο, αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη η οποία αντικατοπτρίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στις διμερείς μας σχέσεις. Αποτελεί μια ακόμη απόδειξη ότι όταν η πολιτική βούληση υπάρχει, υπάρχουν και λύσεις στα

ζητήματα που απασχολούν τις χώρες μας. Είναι στρατηγικός μας στόχος να καταφέρουμε να κάνουμε το ίδιο με όλους τους γείτονές μας

- Δεν σταματάμε να πρωτοστατούμε στην προσπάθεια να υπάρξουν πλήρεις και ουσιαστικές σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Σερβίας, καθώς η χώρα αυτή έχει καθοριστικό ρόλο για την ασφάλεια και τη σταθερότητα ολόκληρης της περιοχής.

- Σε σχέση με το ζήτημα του Κοσόβου, συμβάλλουμε ουσιαστικά στη διατήρηση των ισορροπιών της περιοχής, τονίζοντας πάντα τον ιδιαίτερο, αναπτυξιακό και εξισορροπητικό, ρόλο που μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει η Ευρώπη στην περιοχή προς όφελος όλων των πλευρών.

- Τέλος, όπως ήδη σας ανέφερα, είμαστε έτοιμοι να καλωσορίσουμε στην ευρωατλαντική οικογένεια και την ΠΓΔΜ, μόλις καταλήξουμε σε μια κοινά αποδεκτή λύση για το ζήτημα του ονόματος.

Παράλληλα δε με την πολιτική υποστήριξη, είναι ξεκάθαρος και ο ηγετικός οικονομικός ρόλος της Ελλάδας στην περιοχή των Βαλκανίων. Με την εξωστρεφή πολιτική μας, συμβάλλουμε σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη των γειτόνων μας, η οποία αποτελεί πολύτιμο εργαλείο και για την πολιτική σταθερότητα. Προς τον στόχο αυτό διαθέτουμε σημαντικούς δημόσιους πόρους για την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομών και την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας στις χώρες της περιοχής. Μέσω του ΕΣΟΑΒ μέχρι το 2011 θα έχουμε δαπανήσει 550 εκατομμύρια ευρώ στηρίζοντας την πολιτική, οικονομική και κοινωνική τους σταθερότητα. Εξίσου θετικά αποτελέσματα έχει και η εντυπωσιακή ελληνική επενδυτική παρουσία στις χώρες των Βαλκανίων. Θα ήθελα να είμαι απολύτως ξεκάθαρη: η πολιτική της εξωστρέφειας δεν είναι μια σημαία ευκαιρίας. Ακόμα και τώρα, κατά τη διάρκεια της διεθνούς κρίσης, τα ελληνικά κεφάλαια αποτελούν στήριγμα για τις οικονομίες της περιοχής. Η Ελλάδα είναι μια ισχυρή αγορά που, με το επενδυτικό της βάρος, στηρίζει την περιφερειακή σταθερότητα, ακόμη και σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία. Με επενδύσεις που ξεπερνούν τα 20 δισεκατομμύρια δολάρια, έχοντας δημιουργήσει 200.000 θέσεις εργασίας, η Ελλάδα κατοχυρώνει τον πρωταγωνιστικό της ρόλο την ανάπτυξη της περιοχής.

Κυρίες και κύριοι,

Σε αυτούς τους κύριους άξονες στηρίζεται η Βαλκανική πολιτική της Ελλάδας. Μια συγκροτημένη στρατηγική που αποδεικνύει ότι η Ελλάδα έχει πλήρη συναίσθηση της ευθύνης που έχει, ως το παλαιότερο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Μια πολιτική που ενισχύει διαρκώς τη θέση της Ελλάδας, ως αξιόπιστου πόλου σταθερότητας και ανάπτυξης. Που επιβεβαιώνει τον ηγετικό μας ρόλο και εξασφαλίζει για τη χώρα μας πολιτικά και αναπτυξιακά πλεονεκτήματα για τα χρόνια που έρχονται.

Θέλουμε να προχωρήσουμε μπροστά, να βρούμε ρεαλιστικές και βιώσιμες λύσεις στα προβλήματα που παραμένουν εκκρεμή, να αφήσουμε οριστικά πίσω μας το παρελθόν, να ενισχύσουμε τις προσπάθειες για την σφυρηλάτηση σχέσεων φιλίας και συνεργασίας. Η θετική εξέλιξη των σχέσεων της Ελλάδας με τη Βουλγαρία μπορεί να αποτελεί οδηγό για τις σχέσεις και την συνεργασία και των υπολοίπων χωρών της περιοχής μας.

Η έκδοση του βιβλίου αυτού αποτελεί μία ακόμη απόδειξη του γεγονότος ότι όταν υπάρχει κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η συνεργασία και ο γόνιμος διάλογος μπορούν να αγγίζουν όλα τα θέματα χωρίς φοβικά σύνδρομα, χωρίς ιδεοληψίες και στερεότυπα, χωρίς παρωπίδες.

Θα ήθελα, λοιπόν, να ευχαριστήσω και να συγχαρώ για την εκδοτική αυτή προσπάθεια τόσο τα κρατικά αρχεία της Βουλγαρίας, όσο και την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αποτελεί έναν σημαντικό πυρήνα, που συγκεντρώνει διακεκριμένους ερευνητές και ακαδημαϊκούς. Η συστηματική και επιστημονικά άρτια δουλειά που γίνεται από την Εταιρεία, αποτελεί έναν πολύτιμο αρωγό για την άσκηση της πολιτικής μας. Θα ήθελα τέλος, ιδιαίτερος να συγχαρώ τον Πρόεδρο της εταιρείας, κ. Νικόλαο Μέρτζο. Έναν άνθρωπο που σε ολόκληρη τη διαδρομή του από το Νυμφαίο ως τη Θεσσαλονίκη αποδεικνύει ότι είναι πράγματι ένας πραγματικός Μακεδόνας. Με την προσωπικότητα και τις πρωτοβουλίες του έδωσε νέα πνοή στην Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, επιτελώντας ουσιαστικά ένα εθνικό έργο που συμβάλλει στην πληροφόρηση τόσο της ελληνικής όσο και της διεθνούς κοινής γνώμης, αλλά και στη διατήρηση της ιστορικής, πολιτιστικής και πνευματικής κληρονομιάς της Μακεδονίας μας.

Είμαι βέβαιη ότι το βιβλίο αυτό θα αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο και ενδιαφέρον ανάγνωσμα για όλους όσοι ασχολούμαστε και μελετάμε την πολιτική και την ιστορία της περιοχής της Μακεδονίας, αλλά και ολόκληρης της περιοχής των Βαλκανίων.

Σας ευχαριστώ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και τα Κρατικά Αρχεία της Βουλγαρίας σας ευχαριστούμε θερμά για την πυκνή και ιδιαίτερα τιμητική συμμετοχή σας, σήμερα, στην πρώτη παρουσίαση της κοινής εκδόσεώς μας *Το Μακεδονικό και η Βουλγαρία*.

Στην νεότερη εποχή μας οι Βούλγαροι και οι Έλληνες διεκδικήσαμε εναντίον αλλήλων τη Μακεδονία επί ογδόντα σχεδόν συνεχή χρόνια με νύχια και δόντια. Τα διαλείμματα ήσαν πολύ σύντομα και κάθε διάλειμμα διαδεχόταν μια πιο άγρια θύελλα από το 1870 μέχρι και το 1949 τουλάχιστον. Μας χώρισαν αίματα, δάκρυα, δράματα. Συνεπώς, στο προσκήνιο της Ιστορίας δεν υπάρχουν άλλοι αυθεντικότεροι μάρτυρες της Αληθείας παρεκτός εμείς οι δυο πρωταγωνιστές. Οι άλλοι, στις Αποκρίες!...

Φαντάζει περίεργο, λοιπόν, αλλά αναμφισβήτητα είναι σημαντικό το γεγονός ότι για πρώτη φορά στα χρονικά των δύο χωρών μας η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και τα Κρατικά Αρχεία της Βουλγαρίας παρουσιάζουμε σήμερα στην Αθήνα, και πολύ σύντομα στη Σόφια, την πρώτη κοινή μας ελληνο-βουλγαρική δημοσίευση και επιστημονική αξιοποίηση απορρήτων βουλγαρικών εγγράφων αναφερομένων αποκλειστικά στο Μακεδονικό. Και ακόμη σημαντικότερο γεγονός είναι ότι δημοσιεύουμε πλήρη τα απόρρητα βουλγαρικά έγγραφα που καλύπτουν την περίοδο 1950-1967.

Αυτή ειδικά η χρονική περίοδος 1950-1967 είναι ιδιαίτερα διαφωτιστική για τις σημερινές διεθνείς συγκυρίες αλλά και δολοπλοκίες επειδή:

1ον Ακολουθεί εξ επαφής τον Εμφύλιο Πόλεμο των Ελλήνων, τον οποίον η Γιουγκοσλαβία χρησιμοποίησε για να αποσπάσει την ελληνική Μακεδονία ενώ ταυτόχρονα επιχειρούσε, με άλλα μέσα, να αποσπάσει και την βουλγαρική Μακεδονία. Αυτά είναι ιστορικά δεδομένα και δεν επιδέχονται σήμερα καμιά επιστημονική αμφισβήτηση.

2ον Γι' αυτόν τον σκοπό, ακριβώς, η Σοσιαλιστική Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας είχε ιδρύσει στους κόλπους της μια σοσιαλιστική ομόσπονδη Δημοκρατία και ένα καινούργιο Έθνος που είχε βαφτίσει αντίστοιχα «Μακεδονία» και «Μακεδονικό».

Αυτά τα βαφτιστικά ονόματα τροφοδότησαν τον μακεδονισμό, που ήταν -και παραμένει ακόμη- ιδεολόγημα κρατικό και απολύτως ολοκληρωτικό. Βάσει αυτού όλοι οι κάτοικοι όλων των τμημάτων της άλλοτε οθωμανικής Μακεδονίας αποτελούν ασυζητητί ενιαίο «μακεδονικό έθνος», που εξίσου ασυζητητί δικαιούνται εξάπαντος να ενωθούν και να ενσωματώσουν όλα τα εδάφη σε μιαν Ενιαία Μακεδονία μέσα, εννοείται, στην Γιουγκοσλαβία.

3ον Ελλείψει «μακεδονικού έθνους», είχε αρχίσει τότε ακριβώς η κατασκευή του. Και, για να κατασκευασθεί, οι καταναγκαστικά υποψήφιοι Μακεδόνες υπήκοοι της Γιουγκοσλαβίας ήταν ανάγκη να αποκοπούν από τις ιστορικές ρίζες τους, προ πάντων να απογαλακτισθούν από την μητέρα τους Βουλγαρία ή αντίστοιχα από την μητέρα τους Ελλάδα. Σημειώνω ότι, σύμφωνα με απόρρητα έγγραφα του γιουγκοσλαβικού Υπουργείου Εξωτερικών, που η Εταιρεία μας δημοσίευσε ήδη, πολλοί σλαβόφωνοι Μακεδόνες Έλληνες μαχητές και φυγάδες του Εμφυλίου συνωστίζονταν μπροστά στο Γενικό Προξενείο της Ελλάδος για να λάβουν διαβατήριο ή άλλη άδεια για να επιστρέψουν στην Πατρίδα αλλά η Μυστική Αστυνομία των Σκοπίων τους συνελάμβανε και τρομοκρατούσε.

4ον Τέλος, ο μεταπολεμικός Κόσμος είχε διαμοιρασθεί από τους Μεγάλους Νικητές σε δύο αντίπαλα στρατόπεδα. Και ο Ψυχρός Πόλεμος είχε κορυφωθεί. Η Βουλγαρία ανήκε στην Ανατολή και η Ελλάδα στη Δύση. Ανάμεσα στους δυο αυτούς Κόσμους απέμενε μόνον η Γιουγκοσλαβία σε μια ενδιάμεση Γκρίζα Ζώνη εξαιρετικής σημασίας. Και τούτο επειδή η Συμφωνία της Μόσχας το 1944 και η Συμφωνία της Γιάλτας το 1945 την είχαν ισομοιράσει 50%-50% μεταξύ Δύσης- Ανατολής. Για να προσελκυσθεί η Γιουγκοσλαβία προς τον ένα ή τον άλλο από τους δύο αντιπάλους συνασπισμούς, η Δύση πίεζε την Ελλάδα και η Ανατολή την Βουλγαρία να μην αντιδρούν πολύ-πολύ στον γιουγκοσλαβικό «μακεδονισμό», παρ' ότι προκλητικά επεκτατικό αλλά, τότε, φύσει αδύναμο να διαπεράσει τα αμετάκλητα σύνορα των δύο Κόσμων.

Λοιπόν, τα παρουσιαζόμενα απόψε εδώ απόρρητα έγγραφα, επικεντρωμένα αποκλειστικά στο Μακεδονικό, αποκαλύπτουν για πρώτη φορά την πολιτική που ασκούσε η Βουλγαρία, τα ζωτικά διλήμματα που της έθεταν τόσο τα αιτήματα της Γιουγκοσλαβίας και της βουλγαρικής Ιστορίας όσο και οι προτεραιότητες της επικυρίαρχης Σοβιετικής Ένωσης και τα υπαρκτά ζητήματα εθνικής ασφαλείας από την άμεση γειτνίασή της με την Ελλάδα και, μέσω αυτής, με την Ατλαντική Συμμαχία από το 1950 έως το 1967.

Έτσι, αντιλαμβάνεται ο καθένας ότι το Μακεδονικό δεν είναι διόλου απλό ούτε απλώς ονοματολογικό. Και, βέβαια, δεν είναι κάποιο μελό. Το Μακεδονικό είναι ανέκαθεν αμιγώς πολιτικό ζήτημα. Το δημιούργησαν οι πολιτικοί και το διαχειρίστηκαν, ακόμη το διαχειρίζονται, για καθαρά πολιτικό στόχο: για να ελέγξουν τον κρίσιμο γεωπολιτικό χώρο της Μακεδονίας και την συνείδηση των κατοίκων της. Στην αενάως μεταβαλλομένη σκακιέρα της γεωστρατηγικής το Μακεδονικό ήταν -και είναι ακόμη- το σημαντικότερο πιόνι στα χέρια των εκάστοτε Μεγάλων. Διότι η Μακεδονία ήταν πάντα και παραμένει η συντομότερη γέφυρα ανάμεσα σε Δύση-Ανατολή και Βορρά-Νότο. Είναι, επί πλέον, ο χώρος από όπου διέρχονται ή σχεδιάστηκε να διέλθουν από την Ανατολή προς την Ευρώπη οι στρατηγικοί αγωγοί φυσικού αερίου Golf Stream της Ρωσίας και Nabuco, ελεγχόμενος από τους Αμερικανούς, οι οποίοι αντιτίθενται σφοδρότατα στον αγωγό ρωσικού αερίου. Γι' αυτό, πριν ελάχιστες ημέρες συνεκλήθη στη Σόφια σχετική Διεθνής Διάσκεψη με την συμμετοχή του Έλληνα Πρωθυπουργού και, στη συνέχεια, προχθές επισκέφθηκε την Μόσχα για το ίδιο θέμα ο Βούλγαρος Πρωθυπουργός τον οποίο συνόδευε η παρισταμένη εδώ, δίπλα μου, Κυρία Μπουζάσκα-Ντάντσεβα.

Υπ' αυτήν την ιστορική οπτική είναι πολύ φυσικό ότι, μετά τις κοσμογονικές ανατροπές στα τέλη του 20ού αιώνα, το Μακεδονικό επανήλθε δριμύτερο στο προσκήνιο. Και μάλιστα με την πιο πρωτόγονη, αρχαϊκή και επιθετική εκδοχή του. Άλλωστε, όλοι μας

βιώσαμε την γνωστή κυνική πολιτική που επεχείρησε να δομήσει μια Κοσμοκρατορία στα ερείπια ενός μεθοδευμένου κατακερματισμού και στα προφανή προτεκτοράτα.

Η κοινή μας ελληνο-βουλγαρική έκδοση καταθέτει στην διεθνή επιστημονική κοινότητα, καθώς επίσης στους διαμορφωτές πολιτικής και κοινής γνώμης, πλούσια τεκμήρια, παντελώς άγνωστα έως σήμερα, με την ελπίδα ότι εφ' εξής θα αναλυθούν εγκυρότερα όσα μοιάζουν απλούστερα, θα συναχθούν ασφαλέστερα συμπεράσματα και θα τεκμηριωθούν στερεότερα οι νεότερες έρευνες.

Φανερώνει, επίσης, ότι όσοι Βούλγαροι και Έλληνες ειδικοί επιστήμονες κατέχουμε πράγματι την Ιστορία για την Μακεδονία, επειδή είμαστε οι πρωταγωνιστές της, μπορεί να μη συμφωνούμε πάντοτε και παντού αλλά οπωσδήποτε δεν έχουμε να κρύψουμε ούτε να φοβηθούμε τίποτε. Είμαστε αποφασισμένοι να διευρύνουμε και να εμβαθύνουμε την συνεργασία μας για τη Μακεδονία, γιατί πιστεύουμε βαθειά πως έτσι αυτός ο μεστός καρπός της πρωτόγνωρης συνεργασίας μας στο πιο ανταγωνιστικό και τραυματικό ζήτημα του κοινού παρελθόντος ανοίγει τους δρόμους του κοινού ευρωπαϊκού μέλλοντός μας.

Εκπέμπουμε έμπρακτα σε όλους τους συνοίκους μας βαλκανικούς Λαούς, κατ' εξοχήν στους γειτονικούς, ένα καθαρό μήνυμα ανοικτού διαλόγου και πνευματικού θάρρους, παραγωγικής τόλμης και γόνιμης συνδιαλλαγής, προσευχόμενοι να βαδίσουμε όλοι μαζί προς ένα ασφαλώς καλύτερο μέλλον απελευθερωμένοι από φαντάσματα του παρελθόντος και φαντασιώσεις του παρόντος.

Η τόσο υψηλή και πυκνή παρουσία σας απόψε εδώ, ερίτιμες Κυρίες και αξιότιμοι Κύριοι, επικυρώνει τούτο το μήνυμα. Μας εγκαρδιώνετε και μας ενδυναμώνετε, Γι' αυτό, σας ευχαριστούμε διπλά.

Ευχαριστούμε, επίσης, θερμά τον εκδοτικό οίκο των Αδελφών Κυριακίδη που εξέδωσε με τον πιο καλαίσθητο τρόπο την έκδοση και την διαχέει πανελλαδικά μέσα από το άρτιο εμπορικό δίκτυό του.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε την Υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδος η οποία απεδέχθη την πρότασή μας να παρουσιάσει την κοινή έκδοσή μας.